

Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs : Sonderband, 13(2016).

Petogodišnji (2014.–2018.) projekt istraživanja Austrijskog državnog arhiva o djelovanju civilnih i vojnih ustanova Austro-Ugarske Monarhije kao aktivnih sudionika njezine političke i vojne povijesti tijekom Prvog svjetskog rata (povodom stogodišnjice njegova početka i kraja) rezultirao je u 2016. godini objavom tematskog izdanja o osnivanju, organizaciji i djelatnosti Carskog kraljevskog ratnog tiskovnog ureda (*Das kaiserliche und königliche Kriegspressequartier /KPQ/*) autora Waltera Reichela. Navedeni je Ured ustrojen u srpnju 1914. sa zadaćom usklađivanja i povezivanja svih tiskovnih i promidžbenih aktivnosti Austro-Ugarske Monarhije tijekom rata, i to na razini odjela Vrhovnog vojnog zapovjedništva (*Armeeoberkommando*) austrougarske vojske. Rad se temelji na izložbi postavljenoj u Beču u suradnji Ureda saveznog kancelara i Austrijskog državnog arhiva iz 2014. pod naslovom „*Extraausgabe-!*“ *Die Medien und der Krieg 1914–1918* („Izvanredno izdanje! Mediji i rat 1914.–1918.“), koja se koncentrirala na funkciju odnosno moguću zlouporabu medija u prikazivanju ratnih događanja od strane državnih institucija.

Ured je bio središnja vojna promidžbena ustanova Monarhije, koja je tijekom rata u ostvarivanju svoje zadaće naučila koristiti sve tada raspoložive i dostupne medijske oblike izražavanja: tisak, slikarstvo, fotografiju, film, muziku i kazalište. Prema autoru, time je u službi Monarhije stvoren rani oblik sustavnog medijskog savezništva i pojačanog medijskog ispreplitanja u pokušaju utjecanja na mišljenje javnosti. Rad se osobito bavi pitanjem cenzure radnih uradaka angažiranih umjetnika, koju je provodilo i nadređeno vojno osoblje Ureda i više vojne instance, te na 40-tak od ukupno 200 stranica rada donosi popis zaposlenika i suradnika Carskog kraljevskog ratnog tiskovnog ureda, i to prema organizacijskim jedinicama Ureda (uz ime i prezime navodi se i funkcija pojedine osobe): Uprava, Inozemni odjel, Grafički odjel, Tisak, Služba za neprijateljsku promidžbu, Ratna knjižnica, Tuzemni odjel, Italija, Ratni kipari, Ratni izvjestitelji, Ratni filmaši, Ratni fotografi, Ratni slikari, Zapovjedništvo, Umjetnička skupina, Odjel ratne fotografije, Opskrba, Mjesno zapovjedništvo, Časnici za tisak i promidžbu, Promidžbena skupina, Uredništvo, Kazalište. Za kolovoz 1914. navodi se brojka od 402 zaposlenika i suradnika, a za listopad 1918. brojka od 925 djelatnika, ali autor napominje da je navedeni popis nepotpun zbog nedosljednog vođenja od strane Ureda.

Danijela Marjanić